

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS STUDENTŲ DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU JIEMS ATLIEKANT UŽDUOTIS KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETE TYRIMO

2022 m. vasario 17 d. Nr. (22)SN-206)SP-8
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2021 m. gruodžio 7 d. buvo gautas pareiškėjo (asmens duomenys Tarnybai žinomi; toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu atliekant užduotis Kauno technologijos universiteto (toliau – Universitetas) paskaitų metu.

Skunde rašoma, kad Universiteto Informatikos fakultete paskaitų metu užduotys buvo paskirstytos pagal lytį. Pasiteiravus, ar galima atlikti kitą užduotį nei paskirta, buvo rekomenduota daryti taip, kaip parašyta: mergaitėms – vienaip, berniukams – kitaip.

Tarnybos prašoma įvertinti, ar yra teisinga ir priimtina švietimo įstaigoje užduotis studentams skirstyti pagal lytį.

Paprašius patikslinti skundo aplinkybes, 2021 m. gruodžio 13 d. Tarnyboje buvo gautas Pareiškėjo 2021 m. gruodžio 10 d. el. laiškas, kuriuo buvo patikslinta, kad studijų dalykas, kurio metu užduotys buvo skirstomos pagal lytį, buvo Informacinės technologijos. Užduotis sudarė E. S., o paskaitos metu pateikė G. Ž. Paskaitų metu buvo mokomasi naudoti nuotraukų redagavimo programa. Vyrams buvo liepta naudoti savo nuotrauką ir naudojantis programa pritaikyti nuotraukai juodai baltą filtrą. Moterys taip pat gavo užduotį naudoti savo nuotrauką ir naudojantis programa savo veidui nuotraukoje „atlikti makiažą“. Pareiškėjas taip pat pastebėjo, kad, atliekant šias užduotis, buvo liepta naudojantis programa pašalinti veido „netobulumus“: spuogus, apgamus, raukšles.

Prie skundo pridėtoje užduoties kopijoje buvo rašoma: „*Highlight or create makeup (if the selected photo is a girl) or make the photo partially black and white (if the photo is of a guy)*“ (citatos kalba netaisyta).

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2021 m.

gruodžio 21 d. raštu Nr. (21)SN-206)S-695 kreipėsi į Universitetą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Universiteto Informatikos fakulteto Informacinių technologijų paskaitų metu vyrams ir moterims buvo skiriamos skirtingos užduotys (aprašyta pirmiau šiame rašte); jei taip – dėl kokių priežasčių; ar asmenys galėjo atlikti tik jiems pagal lytį paskirtą nuotraukų redagavimo užduotį; ar buvo galimybė pasirinkti, kaip redaguoti nuotrauką, nepriklausomai nuo lyties, užduoties metu ar kokios lyties asmens nuotrauką redaguoti užduoties metu; ar už šiame rašte minėtą užduotį studentai buvo vertinami.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą, su atliekamu tyrimu susijusią, informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t è:

2022 m. sausio 4 d. Tarnyboje buvo gautas Universiteto 2022 m. sausio 4 d. raštas Nr. DV2-7 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriuo buvo pateikiama informacija atsakant į Tarnybos nurodytus klausimus.

Universitetas informavo:

„Išnagrinėję gautą raštą, supratome, kad skundžiamasi Kauno technologijos universitete vedamo studijų modulio „Informatika 1“ (angl. „*Informatics 1*“) užduotimi. Šiame studijų modulyje yra numatytas laboratorinis, kurio tikslas – susipažinti su grafinio redaktoriaus aplinka ir pagrindinėmis funkcijomis, įgyti įgūdžių transformuoti ir apkirpti nuotraukas, koreguoti nuotraukos šviesumą ir spalvas, pritaikyti filtrus. Darbo užduotis – redaguoti savo pasirinktą nuotrauką panaudojant *GIMP* grafinį redaktorių. Įgūdžiams lavinti studentai turėjo atlikti praktinę užduotį su savo asmens nuotrauka. Nors užduoties penktame punkte parašyta „Paryškinkite arba sukurkite makiažą (jeigu pasirinkta nuotrauka yra merginos) arba nuotrauką padarykite dalinai nespaltotą (jeigu nuotrauka yra vaikinų)“ (angliškame variante – „*Highlight or create makeup (if the selected photo is a girl) or make the photo partially black and white (if the photo is of a guy)*“), makiažas merginoms, o dalinai nespaltota nuotrauka vaikinams nebuvo pagal lytį privalomas atlikti užduoties variantas, o tik rekomendacinio pobūdžio pastabos.

Studentai (-ės) galėjo pasirinkti nuotraukų redagavimo užduoties variantą nepriklausomai nuo lyties. Pabrėžtina, kad dalis studentų (-čių) ir pasirinkto kitą, o ne rekomenduotą variantą. Pavyzdžiui, anglų kalba šį studijų modulį klausė 42 studentai. Turimais duomenimis makiažo variantą pasirinko 21 studentė ir 4 studentai, dalinai nespaltotos nuotraukos variantą – 4

studentės ir 4 studentai, abu variantus – 4 studentės ir 3 studentai, tik dalinai nespaltotą nuotraukos variantą pasirinko tik 2 studentai.

Studentas (-ė) turėjo redaguoti savo asmeninę nuotrauką. Tokiu būdu buvo siekiama užduotis individualizuoti, t. y., išvengti nesąžiningo darbų atlikimo, o taip pat ir patyčių kito asmens atžvilgiu. Nuotrauka atliktoje užduotyje turėjo atspindėti realų studento vaizdą, siekiant suprasti tokių informacinių technologijų pritaikymo galimybes.

Virtualioje mokymosi aplinkoje *Moodle* esančiame studijų modulio „Informatika 1“ kurse yra pateikti vaizdo įrašai, kurie paaiškina visą šio studijų modulio 6 laboratorinį darbą ir praktinę užduotį. Juose aiškiai nurodomos užduoties varianto pasirinkimo galimybės.

Studento (-ės) atlikta užduotis buvo vertinama, tačiau pasirinktas užduoties atlikimo variantas vertinimui jokios įtakos neturėjo. Vertinant buvo taikomi šie kriterijai: gebėjimas *GIMP* redaktoriumi atidaryti nuotraukos failą, jei reikia, ją transformuoti, sukurti joje naują sluoksnį, keisti sluoksnio savybes (pavyzdžiui, nuotraukos spalvas, šviesumą, permatomumą), išsaugoti pakeistą nuotrauką kitame faile. Studentai buvo iš anksto informuoti, kokie užduoties vertinimo kriterijai bus taikomi, be to, jie buvo matomi atsiskaitymo užduočių pavyzdžiuose, pateiktuose virtualioje mokymosi aplinkoje *Moodle* esančiame studijų modulio „Informatika 1“ kurse. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad tarp studentų, pasirinkusių kitai lyčiai rekomenduotą užduoties variantą, yra tokių, kurių atlikta užduotis buvo įvertina aukščiausiu balu. Taigi, remiantis šiuo faktu, galima daryti prielaidą, kad griežto nurodymo atlikti užduoties variantą pagal lytį nebuvo, studentai galėjo rinktis, jei pageidavo, ir tai jokios įtakos užduoties įvertinimui neturėjo.“

Universiteto paprašius el. paštu patikslinti aplinkybes, Tarnyboje 2022 m. sausio 25 d. buvo gautas Universiteto el. laiškas, kuriame buvo paaiškinta:

„Patiksliname sakinio „Turimais duomenimis makiažo variantą pasirinko 21 studentė ir 4 studentai, dalinai nespaltotos nuotraukos variantą – 4 studentės ir 4 studentai, abu variantus – 4 studentės ir 3 studentai, tik dalinai nespaltotą nuotraukos variantą pasirinko tik 2 studentai“ fragmentų formuluotes:

- fragmentas „dalinai nespaltotos nuotraukos variantą – 4 studentės ir 4 studentai“ patikslinamas į „nespaltotos (**juodai baltos**) nuotraukos variantą – 4 studentės ir 4 studentai“;

- fragmentas „dalinai nespaltotą nuotraukos variantą pasirinko tik 2 studentai“ patikslinamas į „dalinai nespaltotą (**juodai baltos su bent viena kita spalva, pvz., raudona**) nuotraukos variantą pasirinko tik 2 studentai“.

Papildomai pateikiame lietuvių kalba klausomo modulio statistiką pasirenkant užduoties variantą:

Iš 106 darbų makiažo variantą (spalvotos nuotraukos koregavimą) pasirinko 57 studentės ir 20 studentų, nespalvotos (juodai baltos) nuotraukos variantą – 0 studentių ir 5 studentai, abu variantus – 0 studentių ir 3 studentai, tik dalinai nespalvotą nuotraukos variantą pasirinko 2 studentės ir 19 studentų.“

Taip pat prie el. laiško buvo pateikta prieiga prie *Moodle* platformoje skelbto vaizdo įrašo, kuriuo paaiškinamas 6-tas laboratorinis darbas ir praktinė užduotis.

Vaizdo įrašė (lietuvių kalba) aptariant praktinę užduotį sakoma: „Dabar punktas paryškinkite arba sukurkite makiažą... tai skliausteliuose čia yra įdėta tokia... tokie pastebėjimai, kad jeigu nuotrauka merginos, tai gal merginos labiau norės makiažą paryškinti. Jei vaikino, tai gal jie nenorės makiažo sau piešti, tai jie tuomet gali padaryti dalinai nespalvotą nuotrauką.“

Vaizdo įrašė (anglų kalba) aptariant praktinę užduotį sakoma: „*Also highlight or create make up. That is for girls. And boys, guys make a photo partially black or white.*“ Kaip ir nurodė Universitetas, buvo tik perskaityta laboratorinio darbo užduotis, o galimybė rinktis skirtingus variantus nebuvo akcentuojama.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar skirtingos Universiteto Informatikos fakulteto studijų modulio „Informatika 1“ (angl. „*Informatics 1*“) laboratorinio darbo užduotys, suskirstytos pagal lytį, nepažeidė Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punkto ir 2 dalies nuostatų, pagal kurias švietimo ir mokslo įstaigos privalo užtikrinti moterims ir vyrams vienodas sąlygas priimančią profesinio mokymo įstaigas, aukštąsias mokyklas, keliant kvalifikaciją, ugdant profesinius įgūdžius ir suteikiant praktinio darbo patirties; užtikrinti moterims ir vyrams vienodas sąlygas vertinant žinias; švietimo ir mokslo įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad mokymo programose ir vadovėliuose nebūtų moterų ir vyrų diskriminavimo propagavimo.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypačingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar

tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Specifiškai 23 straipsnyje nustatomas moterų ir vyrų lygybės principas, pabrėžiama, kad visose srityse turi būti užtikrinta moterų ir vyrų lygybė, įskaitant priėmimą į darbą, darbą ir atlyginimą. Pagal Chartijos turinį darytina išvada, kad Europos Sąjungos institucijoje lyčių lygybei yra skiriamas ypatingas dėmesys.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų

žmogaus tapatybės požymių arba priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju Universiteto studijų modulio „Informatika 1“ (angl. „Informatics 1“) laboratorinio darbo metu studentai turėjo atlikti praktinę užduotį naudodamiesi *GIMP* grafiniu redaktoriumi. Užduotyje buvo punktas: „Paryškinkite arba sukurkite makiažą (jeigu pasirinkta nuotrauka yra merginos) arba nuotrauką padarykite dalinai nespalvotą (jeigu nuotrauka yra vaikinų)“, o angliška variante – „*Highlight or create makeup (if the selected photo is a girl) or make the photo partially black and white (if the photo is of a guy).*“ Pareiškėjas nurodė, kad, paklausus, ar galima daryti kitą užduotį (ne pagal lytį), buvo rekomenduota atlikti užduotį kaip nurodyta.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punkto ir 2 dalies nuostatas švietimo ir mokslo įstaigos privalo užtikrinti moterims ir vyrams vienodas sąlygas priimant į profesinio mokymo įstaigas, aukštąsias mokyklas, keliant kvalifikaciją, ugdant profesinius įgūdžius ir suteikiant praktinio darbo patirties; užtikrinti moterims ir vyrams vienodas sąlygas vertinant žinias; švietimo ir mokslo įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad mokymo programose ir vadovėliuose nebūtų moterų ir vyrų diskriminavimo propagavimo.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 12 straipsnio 1 punkto nuostatas švietimo įstaigų, mokslo ir studijų institucijų veiksmai pripažįstami pažeidžiančiais moterų ir vyrų lygias teises, jeigu dėl asmens lyties taikomi skirtingi reikalavimai ir sąlygos priimant mokytis ar studijuoti, rengiant mokymo ir studijų programas, vertinant žinias, keliant kvalifikaciją, ugdant profesinius įgūdžius ar suteikiant praktinio darbo patirties.

Universitetas informavo, kad nuotraukos „makiažas“ merginoms, o dalinai nespalvotos nuotraukos sukūrimas vaikinams nebuvo pagal lytį privalomas atlikti užduoties variantas, tik rekomendacinio pobūdžio pastabos. Universitetas paaiškino, kad anglų kalba pagal šį studijų

modulį mokosi 42 studentai, iš jų 21 studentė ir 4 studentai pasirinko atlikti „makiažo“ variantą, dalinai nespaltotos (juodai baltos) nuotraukos variantą – 4 studentės ir 4 studentai, abu variantus – 4 studentės ir 3 studentai, tik dalinai nespaltotą (juodai baltos su bent viena kita spalva, pvz., raudona) nuotraukos variantą pasirinko 2 studentai. Lietuvių kalba pagal šį studijų modulį mokosi 106 studentai, iš jų 57 studentės ir 20 studentų pasirinko „makiažo“ variantą, nespaltotos (juodai baltos) nuotraukos variantą – 0 studentė ir 5 studentai, abu variantus – 0 studentė ir 3 studentai, tik dalinai nespaltotą nuotraukos variantą pasirinko 2 studentės ir 19 studentų. Universitetas pabrėžė, kad studentas (-ė) turėjo redaguoti savo asmeninę nuotrauką, kadangi buvo siekiama užduotis individualizuoti, t. y., išvengti nesąžiningo darbų atlikimo, taip pat ir patyčių kito asmens atžvilgiu.

Pastebėtina, kad virtualioje mokymosi aplinkoje *Moodle* esančiame 6-to laboratorinio darbo vaizdo įrašė (lietuvių kalba) aptariant praktinę užduotį sakoma: „Dabar punktas paryškinkite arba sukurkite makiažą... tai skliausteliuose čia yra įdėta tokia... tokie pastebėjimai, kad jeigu nuotrauka merginos, tai gal merginos labiau norės makiažą paryškinti. Jei vaikino, tai gal jie nenorės makiažo sau piešti, tai jie tuomet gali padaryti dalinai nespaltotą nuotrauką.“ Vaizdo įrašė anglų kalba aptariant praktinę užduotį sakoma: „*Also highlight or create make up. That is for girls. And boys, guys make a photo partially black or white.*“ Kaip ir nurodė Universitetas, buvo tik perskaityta laboratorinio darbo užduotis, o galimybė rinktis skirtingus variantus nebuvo akcentuojama.

Studentai už šią užduotį buvo vertinami, bet Universitetas paaiškino, kad lytis ir pasirinktas užduoties variantas neturėjo reikšmės atliekant vertinimą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad nėra lygių galimybių pažeidimo požymių dėl lyties pagrindu skirtingo vertinimo studijų proceso metu.

Vertinant skundo tyrimo metu surinktą informaciją, darytina išvada, kad informacija studentams apie galimybę pasirinkti užduotį kitaip negu nurodyta tekstiniame užduoties aprašyme buvo tik Universiteto pateiktame vaizdo įrašė lietuvių kalba, bet ir vaizdo įrašė lietuvių kalba užduotį aiškinančio asmens nėra aiškiai nurodoma, kad studentai gali pasirinkti, kokią užduotį atlikti, bet paaiškinama, kodėl skirtingoms lytims pateikiamos skirtingos užduotys. Nors faktiškai studentai atliko užduotis nepriklausomai nuo savo lyties (tiek moterys, tiek vyrai atliko įvairius užduočių variantus), užduotis tekstu suformuluota taip, kad nėra išskiriama galimybė rinktis iš nurodytų užduoties variantų, o paskaitos metu taip pat nėra pakankamai aiškiai arba nėra apskritai akcentuojama galimybė rinktis užduoties atlikimo variantą.

Atsižvelgiant į visa tai, konstatuotina, jog užduoties aprašymas yra suformuotas taip, kad moterims ir vyrams numatomos skirtingos užduotys. Skirtingų užduočių nustatymas yra laikytinas nevienodomis sąlygomis moterims ir vyrams studijų proceso metu, taip pat darytina išvada, kad studijų modulio programos sudedamojoje dalyje – laboratorinio darbo praktinės užduoties aprašyme – yra numatomas diskriminavimo lyties pagrindu propagavimas.

Dėl šių priežasčių konstatuotina, kad Universitetas tiesiogiai diskriminavo studentus lyties pagrindu, t. y., padarė Moterų ir vyrų lygių galimybių 12 straipsnio 1 punkte nurodytą pažeidimą ir nesilaikė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatytų pareigų.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi, Lygių galimybių įstatymo 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Kreiptis į Universitetą ir siūlyti nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, t. y., suformuoti studijų modulio „Informatika 1“ 6-to laboratorinio darbo praktinės užduoties aprašymą tokiu būdu, kad studentai galėtų aiškiai suprasti, jog gali pasirinkti užduoties atlikimo tipą nepriklausomai nuo savo lyties.

2. Įpareigoti Universitetą išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymo eigą informuoti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

3. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Universitetą.

Sprendimas per 1 mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė